

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Dležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 6.

V Mariboru, dne 5. februarja 1903.

Tečaj XXXVII.

Na lastni zemlji.

Ni mož, kateri si ne zna pridobiti toliko ugleda in veljave, da bi ga spoštovali vsaj v njegovi lastni hiši in na njegovi lastni zemlji, ampak to je slaboten stvar, mevža. In narod, kateremu ostane duša mirna, ako se mu zadaja krivica za krivico, kateri se ne zgane pri vseh močnih udarcih, ki padajo dan za dnevom na njegov hrbet, kako naj imenujemo tak narod? Vedeli bi pravo ime, a ne moremo ga zapisati, ker bi ga morali zapisati o svojem lastnem narodu, o Slovencih na Spodnjem Štajerskem.

V Studencih pri Mariboru je do Velike noči razpisano učiteljsko mesto. Na tem mestu je provizorično poučevala že dve leti mlada učna moč, ki je med tem naredila skušnjo usposobljenosti. Postavno ni bilo torej sedaj nobene zapreke, da bi ne dobila razpisanega učiteljskega mesta. Krajni šolski svet je učiteljico, katera je poučevala z dobrim uspehom in v splošno zadovoljnost staršev, postavil tudi v terno. Toda ta terno se lahko v okrajnem šolskem svetu spremeni, in le terno okrajnega šolskega sveta je odločilen za imenovanje. Kjer sede v okrajnih šolskih svetih močje treznega mišljenja in brez presodkov, se nikjer ne branijo, postaviti v terno osebo, ki je na razpisanem mestu v občno zadovoljnost že doslej poučevala. V mariborskem okrajnem šolskem svetu pa imajo večino protestantski odvetnik dr. Mravljak in njegovi nemškonarodni pristaši. In ti so glasovali proti nastavljenju omenjene učne moči, — ker je njen oče Slovenec. Ker

imajo večino, je terno sestavljen seveda po njihovi volji. Najbolj zaslužna in najbolj vredna prosilka torej ni dobila mesta, ker ima — slovenskega očeta!

Da so Studenci po ogromni večini svojega prebivalstva slovenski, to ve vsakdo, in to so dokazale tudi zadnje deželnozborske volitve, ko so Slovenci z lahkoto zmagali. Sedaj pa se zgodi ta škandal, da prosilka-učiteljica ne dobi mesta v Studencih, torej na slovenskih tleh, ravno radi tega ne, ker je Slovenka.

Enaki dogodki se pa dogajajo vsaki čas z onimi uradniki, ki so v državni službi. Najnovejši se nam poroča iz Celja. Tam je nastavljen pri c. kr. okrožni sodnji avskultant dr. Anton Mulej, rodem stajerski Slovenec. Tega so predstavili sedaj v Mokronog na Kranjsko. V Mariboru, Celju, Ptuj in pri drugih sodiščih je dovolj avskultantov, ki so prišli iz tujega k nam kruha jest. A ti so Nemci, in te pustijo mirno sedeti. Sinovi naših ljudi pa morajo v druge dežele, ker jim doma tuji zasedajo najboljša mesta in jemljejo kruh od ust. Slovenski narod pa mirno gleda, kako se godi z njegovimi sinovi.

Nemci so v tem oziru druge krvi. V Ptuj služi sodnijski adjunt dr. Torggler. Mladi mož je iz nemških krajev, je torej pri nas tujec. Ko je bilo v Mariboru pri okrožnem sodišču izpraznjeno mesto adjunkta, je dobil to mesto rodem Slovenec. Tudi dr. Torggler je prosil, a ni dobil, ker je imel Slovenec več službenih let in boljše usposobljenje. Dr. Torgglerju se potemtakem ni zgodila nobena krivica. A v kljub temu so Nemci zagnali

velikanski krup, ker se njihovemu rojaku ni izpolnila prošnja in ker je dobil Slovenec mesto, za katero je prosil tudi Nemec. Vsi nemški časniki so kar rohneli, nemški poslanci so se pritoževali v Gradcu in na Dunaju, in nemško prebivalstvo Maribora in Ptuja se je zgražalo, da se je moglo sploh kaj takega zgoditi. Glejte tukaj nemško drznost, in sicer nemško drznost na naših slovenskih tleh!

Kaj pa storimo stajerski Slovenci, ako se kateremu našincev zgodi krivica? Molčimo in trpimo! Če hočemo še nadalje živeti, moramo drugače začeti, moramo včas pokazati, da še imamo v sebi dovolj življenjske moči, da še imamo občutljiv hrbet. Listi, poslanci in narod sam po zborovanjih mora po vsakem udarcu biti po koncu ter ne sme prej mirovati, dokler se nam ne da zadoščenje. Vzbudimo se in ne dajmo se vendar več kakor odraveneli sužnji teptati, in še zraven teptati — na lastni zemlji, kjer nam pristoja gospodstvo!

Grozen umor.

Po nekem slovenskem listu povzemamo: V Ivanjskem vrhu župnije Sv. Anton v Slov. Goricah v neki koči je bival že 61 let 88 let stari Hvalič, viničar. Mož je bil jako delaven in je še sedaj v skrajni starosti vedno delal. Ena njegova hči je omožena v Kunovi, hči Roza Hvalič pa je bila doma ter vestno skrbela za onemoglega očeta. Roza je bila stara 56 let. Tako sta živela srečno skupaj starec

korakov daleč, da je padel pod oder tako močno, da se je ves stresel. Godci so že odšli. »Razgrajač« se ni mogel takoj pobrati od močnega padca. Potem je pa švedral preklinjajoč in grozeč v stran. »Le počakaj, ti hudičev pes! To ti že poplačam, da ne bo dolgo!«

Bitka se je končala z zmago »Gornjih«. Nekateri »Spodnjih« so bili tako grozno zdelani, da so jih morali domov nesti. »Tako«, reče Jurij, »sedaj boste vedeli enkrat igrati gospodo v Plešnicah. Tukaj je prostor, kjer imajo vsi enako pravico. Zapomnite si to!«

Zapazil je Marico pri oknu, jo prijazno pozdravil in odšel. Drugi so mu pa sledili. »Spodnji« so se pa poskrili v gostilno brez nadaljnjega nadlegovanja »Gornjih«.

Plesišče je bilo prazno. Shod je bil pri koncu.

II.

Bilo je očevidno torej, da se je Jurij lepi Marici dopadel. In ker ji je tudi on bil naklonjen, kakor se je pri cerkvenem shodu izdal, ne bilo bi torej nobene zapreke, če bi se poročila. Pa pri kmetskem ljudstvu je že tako, da nagnenje srca odločuje zelo redko, da ni preostro sojeno, če se pove, da se na to najvažnejšo reč ozira najmanjše. Navadno se pogovarjajo v takih okolištinah o premo-

Listek.

Spodnji in Gornji.

Povest iz kmečkega življenja — Prevel I. Vuk.

(Dalje.)

Smrekar si od začetka ni dal nič reči, ko pa je prišlo vedno več fantov in mu naznanjalo predrznost Korena, je vstal in šel pogledat. Z začudenjem je videl, da jih zelo malo pleše, in med temi tudi Marica in Jurij. Ostali so stali v gručin in se pogovarjali o stvari. »Razbijač« je stopil k Smrekarju in ježno zaklical: »Gospod župan, odpravite Jurija, ali mu pa mi pokažemo pot!« Smrekar ni vedel, kaj naj stori. Imel je čut, da ima Jurij isto pravico kot drugi in ako je izvoljena plesalka zadovoljna, lahko pleše kakor hoče. Na drugi strani si je pa tudi predstavljal posledice, ki lahko iz tega nastanejo, če bo Jurij nadalje plesal z njegovo hčerko.

»Da — čas je, da odide Koren! Ta vendar ne bo mislil, da bo tukaj igral gospoda!« reče rudeči Hanza in Vinc se približa Marici, ki jo je Jurij med tem peljal na njen prostor. Godba umolkne in zavlada tihota, ki navadno nastane pred nevihto.

»Ali ni med nami nobenega«, reče Vinc, »ki bi znal plesati — da si »lepa« Marica išče plesalca pri »Gornjih?«

»Kaj pa to tebe briga, tepec!« odgovori Jurij, ki je doslej mirno gledal ves prizor. Predno pa je še Vinc odgovoril, pristopil je župan k hčeri in jo molče odvedel v gostilno. Tam ji je očital, da je pokvarila shod in razžalila svoje ljudi. Maričin, nekoliko bled obraz je zarudel — vendar je molčala. Kaj je mislila, je hotela prikriti pred drugimi ljudmi.

Sedla je v kot in molčala.

Zunaj se je pa namesto godbe zaslišal krik in tedaj je hotela vun, a oče je ni pustil. »Ti ostaneš tu!« ji je zapovedal. In ostala je ter gledala skozi okno, kaj se godi na plesišču.

Fantje so stali v dveh gostih gručin drug proti drugemu. »Spodnji« se obotavljajo, ker so danes v manjšini, Jurij pa je vzdignil celo vojsko in »Spodnji« na to niso bili pripravljeni. Sedaj jim je bilo jasno, da je Jurij hotel naenkrat pokazati, kdo je močnejši. In znabiti še več, namreč, potlačiti gospodstvo »Spodnjih«.

To bi bilo neznosno! Ne, to se ne sme zgootiti!

»Tu ne pomaga nič!« zavpije »Razgrajač«. »Sedaj se moramo tepsti.« In skočil je proti Juriju, drugi so se pa lotili ostalih; in nastal je grozen tepež. Jurij zgrabi »Razbijača« v sredini in ga vrže kot mačko več